

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol)

DECIZIE

24 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecători:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadî

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de către Pavlicenco Vitalia și de avocatul Filipp Druța, în interesele Vitaliei Pavlicenco, împotriva hotărârii și încheierii din 14 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptate în pricina civilă la contestația depusă, în procedura contenciosului administrativ, de Vitalia Pavlicenco împotriva Comisiei Electorale Centrale privind constatarea faptului obstrucționării procesului de colectare a semnăturilor de către administrația publică locală implicată în procesul electoral; constatarea tratamentului discriminatoriu față de Vitalia Pavlicenco, anularea hotărârii nr. 349 din 06.10.2016 a Comisiei Electorale Centrale cu privire la cererea de înregistrare a Vitaliei Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova și obligarea Comisiei Electorale Centrale să înregistreze reclamanta în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova,

c o n s t a t ă:

La data de 08 octombrie 2016 Vitalia Pavlicenco s-a adresat cu contestație împotriva Comisiei Electorale Centrale solicitînd constatarea faptului obstrucționării procesului de colectare a semnăturilor de către administrația publică locală implicată în procesul electoral; constatarea tratamentului discriminatoriu față de Vitalia Pavlicenco, anularea hotărârii nr. 349 din 06.10.2016 a Comisiei Electorale Centrale cu privire la cererea de înregistrare a Vitaliei Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova și obligarea Comisiei Electorale Centrale să înregistreze reclamanta în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova.

În motivarea contestației s-a indicat că, la data de 07.10.2016 reclamantei i s-a comunicat hotărârea nr. 349 din 06.10.2016 a Comisiei Electorale Centrale cu

privire la cererea de înregistrare a Vitaliei Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Menționează că, prin hotărârea respectivă Comisia Electorală Centrală a hotărât de a respinge cererea de înregistrare a Vitaliei Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către adunarea cetățenilor, de confirmare a simbolului electoral, a reprezentantului cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorerul) pentru alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016.

Consideră că, hotărârea în cauză este ilegală, neîntemeiată, inechitabilă și discriminatorie, din care considerente urmează a fi anulată în partea respingerii cererii de înregistrare a Vitaliei Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către adunarea cetățenilor, de confirmare a simbolului electoral, a reprezentantului cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorerul) pentru alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016.

Declară că, la 29 septembrie 2016 a depus la Comisia Electorală Centrală demersul de înregistrare în calitate de candidat la alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016, cu anexarea următoarelor documente: listele de subscripție numerotate și sistematizate; datele biografice ale candidatului; declarația candidatului privind consimțământul de a candida la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, conținând și declarația pe propria răspundere despre lipsa interdicțiilor legale/judecătorești de a candida; declarația candidatului privind averea imobiliară și mobilă, depunerile bancare, hârtiile de valoare, sumele primite ca moștenire și veniturile din ultimii doi ani precedenți anului în care se efectuează alegerile, precum și sursele acestor venituri, inclusiv veniturile din fondurile de investiții, sub formă de dobândă, din darea în arendă a proprietății etc.; certificatul de sănătate al candidatului pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, eliberat de instituția medicală la care acesta se află în evidență; copia de pe actul de identitate al candidatului, cu fișa de însoțire; demersul privind desemnarea reprezentantului cu drept de vot consultativ al candidatului în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțele candidatului (trezorerul).

De asemenea, la data de 29 septembrie 2016 a depus la Comisia Electorală Centrală o notă informativă prin care a informat organul electoral despre abuzurile comise de administrația publică locală în vederea obstrucționării procesului colectării semnăturilor de către candidații care nu sunt afiliați partidelor politice de la putere și anume a semnalizat la Comisia Electorală Centrală următoarele abuzuri:

- la Step Soci, Orhei, la Durlăști, mun. Chișinău primarii, înainte de a aplica ștampila, au dorit să xeroxeze listele - e clar că în scopuri favorabile primarilor aleși pe listele partidelor concurente;

- la Primăria Orhei au ținut listele la ei, probabil că le-au și xeroxat, dar nu în prezenta colectorilor, după care au eliminat, ca „repetându-se”, mai multe nume de persoane care și-au depus semnăturile;

- la Cîrnățeni-Ștefan-Vodă a mers colectorul de câteva ori ca să autentifice listele, ceea ce a răpit timpul necesar colectării;

- la Drepcăuți-Briceni, primarul așa și nu a dorit să autentifice lista depusă, iar colectorul a abandonat ideea de a întreprinde ceva, pentru că secretara nu a dorit să accepte un demers, după care au plecat de la Primărie;

- la Gribova-Drochia, secretara și primarul au dorit să xeroxeze listele, ca „să vadă dacă semnatarii sunt, într-adevăr, unioniști”;

- în satele Satu-Nou și Mihailovca din rl Cimișlia, primarii au fost de negăsit și nu au fost autentificat listele, nimeni nu a acceptat demersurile colectorilor;

- la Călugăr-Fălești, primarul ales din partea PPPN nu voia să autentifice listele, pentru că le-a parcurs cu ochii și a observat acolo o rudă „despre care știe că nu este unionist” și a început să sune să intimideze semnatarii, cerându-le socoteală de ce au semnat;

- la Edineț, primarul a plecat peste hotare, în Polonia, și a luat ștampila cu el;

- în ultima zi, 29 septembrie 2016, mai mulți primari nu erau de găsit, inclusiv primarul mun. Chișinău și toate secretarele cu ștampile, ori au fost găsiți greu, prin eforturi suplimentare. Erau toți - unu ca unu - de la Primăria mun. Chișinău, „plecați la dezveliri de monumente”, fără să rămână cineva de serviciu, știindu-se că e ultima zi de autentificare a listelor de subscripție pentru alegerile prezidențiale. Crede că aceste absențe au fost premeditate. Abia din a doua încercare a fost aplicată și ștampila la Chișinău;

- la Sărătenii Vechi, rl Telenești, pe 29 septembrie, primarul era plecat la Chișinău și nimeni, în lipsa lui, nu a aplicat ștampila;

- în satul Vărzărești, rl Nisporeni, primarul a anunțat că a pierdut ștampila, iar Consiliul a aplicat ștampila, după pierderea timpului;

- o parte din primarii suburbiilor mun. Chișinău au fost plecați pe 29 septembrie la seminar la Vadul-lui-Vodă și nu au aplicat ștampila.

Deci, din abuzurile descrise se concluzionează următoarele metode de obstrucționare: tergiversarea neîntemeiată a procesului de autentificare a listelor de subscripție, fapt ce a dus la pierderea nejustificată a timpului prețios în campania electorală, care indubitabil putea fi utilizat la colectarea semnăturilor; eschivarea prin diferite metode de la obligația legală de a autentifica necondiționat listele de subscripție prin aplicarea ștampilei, cu intenția evidentă de a împiedica înregistrarea candidatului la scrutin; încercări de intimidare a semnatarilor pentru candidatura Vitaliei Pavlicenco, care are o viziune politică unionistă.

Opinează că, este evident că a avut loc o încălcare a dreptului de fi aleasă atât prin comportamentul obstrucționist al administrației publice locale, cât prin impunerea unor exigențe nejustificate pentru validarea listelor de subscripție, cu implicarea unor funcționari de stat, care nefăcând parte din organele electorale, dar fiind din partidele de la guvernare sau din partidele care susțin alți concurenți electorali, au devenit acel „filtru”, care în mod discriminatoriu selectează candidații la funcția electivă.

Remarcă că, Comisia Electorală Centrală nu a reacționat la aceste abuzuri și nici nu a menționat la adoptarea Hotărârii despre depunerea notei informative respective. Mai mult, Comisia Electorală Centrală a avut o atitudine discriminatorie și diferențială față de diferiți concurenți electorali, fapt care poate fi probat prin vizionarea și audierea înregistrării ședinței din 06.10.2016 a Comisiei Electorale

Centrale, care își motivează comportamentul diferențiat prin „scuze” deloc plauzibile.

Precizează că, discriminarea a avut loc la etapa verificării listelor de subscripție, când altor candidați le-au fost aplicate alte metode de verificare decât cele prescrise de Regulamentul privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 113 din 18 august 2016. O astfel de practică nu este conformă drepturilor fundamentale ale omului și constituie o încălcare a art. 3 din Protocolul adițional nr. 1 (AFFAIRE DANIS ET LASSOCIATION DES PERSONNES D'ORIGINE TURQUE c. ROUMANIE (Requete no 16632/09)), curtea statuând că: „ Curtea reamintește că deși o nouă condiție poate să nu pună în sine o problemă ce ține de Convenție, este necesar de a examina cu o rigoare particulară toate măsurile aplicate în domeniul electoral, care par a fi operate, în special în detrimentul opoziției. Aceasta fiind justificat, dacă prin natura sa măsura compromite însăși șansa formațiunilor sau partidelor politice de opoziție de a ajunge cândva la putere”.

Consideră că, este în prezența unei situații de discriminare, în comparație cu candidații afiliați partidelor puterii și constată un caz evident de obstrucționare a procesului electoral de către administrația publică locală cu tolerarea din partea organelor care au menirea de a asigura un scrutin echitabil a acestor abuzurilor.

La data de 13 octombrie 2016 reclamanta și-a concretizat pretențiile din acțiune solicitând constatarea faptului tolerării de către Comisia Electorală Centrală a obstrucționării procesului de colectare a semnăturilor de către administrația publică locală implicată în procesul electoral; constatarea tratamentului discriminatoriu față de Vitalia Pavlicenco din partea Comisiei Electorale Centrale, în comparație cu alte persoane înscrise la CEC pentru colectarea semnăturilor în vederea participării la alegerile prezidențiale; anularea hotărârii nr. 349 din 06.10.2016 a Comisiei Electorale Centrale cu privire la cererea de înregistrare a Vitaliei Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova în partea respingerii cererii de înregistrare a acesteia în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, de confirmare a simbolului electoral, a reprezentantului cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorierul) pentru alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016, obligarea Comisiei Electorale Centrale să înregistreze reclamanta în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova. (f.d. 31)

Prin încheierea din 14 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca nefondată cererea reprezentantului reclamantei privind ridicarea excepției de ilegalitate în privința pct. 29 a Regulamentului privind modul de întocmire, autentificare, prezentare și verificare a listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2682 din 01 octombrie 2014.

Prin hotărârea din 14 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiată contestația înaintată de Vitalia Pavlicenco.

La data de 17 octombrie 2016 și la 20 octombrie 2016 Pavlicenco Vitalia și avocatul Filipp Druța, în interesele Vitaliei Pavlicenco, au declarat recurs împotriva hotărârii din 14 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de fond nu a pătruns în esența cauzei și a dat o apreciere arbitrară probelor cercetate în cadrul ședinței de judecată, fapt ce a dus la o soluționare incorectă ca pricinii.

Menționează că, instanța de fond, judecând pricina, nu a apreciat faptul că însăși procedura de contestare a acțiunilor/inacțiunilor conducătorilor unităților administrative teritoriale este una de natura care compromite însăși șansa formațiunilor sau partidelor politice de opoziție de a ajunge cândva la putere, din simplu motiv că perioada campaniei electorale este una restrânsă, iar timpul este cea mai prețioasă resursă în circumstanțele date, grupul de inițiativă pierzând timpul necesar pentru a colecta semnăturile în unitățile administrativ-teritoriale, fiind nevoit să stea la ușa primarilor și ulterior aceștia refuzând chiar și să înregistreze demersul.

Reține că, capitolul 12 al Codului Electoral nu stabilește procedura de contestare a refuzului de a aplica ștampila pe listele de subscripție de către conducătorii unităților administrative, or aceștia deși participă la procesul electoral nu sunt organe electorale (comisii electorale, birouri..., etc). Unica cale de recurs este cea descrisă în pct. 29 a Regulamentului privind modul de întocmire, autentificare, prezentare și verificare a listelor de subscripție aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2682 din 01 octombrie 2014, care prevede că, refuzul neîntemeiat al conducătorului autorității administrației publice locale de a autentifica listele de subscripție poate fi contestat în instanța de judecată. Grupul de inițiativă sau candidatul independent este în drept să prezinte organului electoral competent copiile de pe aceste liste de subscripție, cu anexarea copiei de pe cererea de chemare în judecată înregistrată de instanța respectivă. În cazul în care se stabilește că numărul de semnături este insuficient pentru înregistrarea candidatului independent sau pentru inițierea unui referendum, iar numărul semnăturilor din listele de subscripție contestate poate influența decizia organului electoral, organul electoral va amâna adoptarea deciziei până la emiterea unei hotărâri judecătorești irevocabile. Deci, în opinia recurentei, este evident că această procedură descrisă într-un act administrativ, care nu poate subroga legea, este de natură de a mima o cale eficientă de recurs, care însă este una lipsită de șansă, din motiv că acțiunile/inacțiunile conducătorilor unităților administrative teritoriale fiind asimilate unui act administrativ se vor judeca conform procedurii civile în prima instanță, fiind prevăzută calea de atac apelul și recursul.

Sușține recurenta că, instanța a apreciat arbitrar probele prezentate. Însăși membrii Comisiei Electorale Centrale denunță public abuzurile comise de organele electorale. Prin urmare, sunt pătinoare argumentele instanței prin care au fost respinse probele SMS prezentate de reclamată prin care a alertat Comisia Electorală Centrală despre abuzurile conducătorilor unităților administrative teritoriale, or însăși instanțele naționale în perioada electorală consideră apelurile telefonice din partea instanței ca o metodă legală de citare, deși acestea nu sunt confirmate de participanți.

Conform art. 68 alin. (6) Cod electoral, împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un recurs în termen de 3 zile de la pronunțare.

Curtea de Apel Chișinău a adoptat hotărârea contestată la data de 14 octombrie 2016, iar recurenta a declarat recurs la data de 17 octombrie 2016, ceea ce denotă că recursul este declarat în termen.

Conform art. 68 alin. (7) Cod electoral, recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

La Curtea Supremă de Justiție, dosarul a parvenit la data de 20.10.2016 și a fost repartizat aleatoriu pentru judecare la data de 20.10.2016, orele 15:24.

În conformitate cu art.110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), Participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 111 Cod de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

În conformitate cu art. 112 alin. (2) Cod de procedură civilă, dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Deci, termenul de 3 (trei) zile, stipulat în art. 68 alin. (7) Cod electoral, în conformitate cu art.110-112 Cod de procedură civilă, a început să curgă din data de 21.10.2016 și judecarea recursului la data de 24.10.2016 se încadrează în termenul legal de examinare, deoarece ultima zi a termenului de procedură – 23.10.2016 este nelucrătoare, respectiv acesta expiră la data de 24.10.2016.

Conform art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului contestat prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs în raport cu normele de drept material și procedural aplicabile speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul și va menține hotărârea și încheierea instanței de fond, rezultând din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină hotărârea primei instanțe.

După cum denotă actele cauzei, Vitalia Pavlicenco, a depus acțiune în instanța de judecată solicitând constatarea faptului obstrucționării procesului de colectare a semnăturilor de către administrația publică locală implicată în procesul electoral; constatarea tratamentului discriminatoriu față de Vitalia Pavlicenco, anularea hotărârii nr. 349 din 06.10.2016 a Comisiei Electorale Centrale cu privire la cererea de înregistrare a Vitaliei Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte

al Republicii Moldova și obligarea Comisiei Electorale Centrale să înregistreze reclamanta în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și respingerii acesteia ca fiind neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția adoptată de prima instanță este întemeiată, rezultată din interpretarea și aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural, cu examinarea obiectivă a circumstanțelor pricinii, fapt ce impune menținerea acesteia.

Conform art.24 alin.(3) al Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama piratului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți.

În conformitate cu art.130 alin. (1)-(3) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

Conform art. 102 Cod Electoral, pentru a fi înregistrați de Comisia Electorală Centrală, toți candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova depun liste de subscripție, care conțin semnăturile a cel puțin 15000 și nu mai mult de 25000 de alegători din cel puțin jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova și corespund altor prevederi ale prezentului cod.

(2) Se consideră conforme cu alin.(1) unitățile administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova în care au fost colectate nu mai puțin de 600 de semnături.

(3) În cazul în care Comisia Electorală Centrală depistează la verificare în listele de subscripție semnături false sau semnături repetate în mai multe liste, semnăturile respective, precum și cele efectuate cu încălcarea art.42 și 43 se exclud.

(4) Dacă la verificare se constată că nu este prezentat numărul necesar de semnături sau, în urma excluderii semnăturilor nevalabile, numărul lor s-a redus față de plafonul minim prevăzut la alin.(1) și alin.(2), candidatul nu este înregistrat, comunicându-i-se hotărârea respectivă în termen de 24 de ore de la adoptare.

(5) Nu se admite depunerea unor liste de subscripție suplimentare după verificarea listelor de subscripție de către Comisia Electorală Centrală.

Conform pct. 31 lit. b) din Regulamentul privind modul de întocmire, autentificare, prezentare și verificare a listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2682 din 01 octombrie 2014, listele de subscripție pentru susținerea candidatului trebuie să conțină semnăturile a cel puțin 15000 și nu mai mult de 25000 de alegători din cel puțin jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea ale Republicii Moldova în care au fost colectate nu mai puțin de 600 de semnături – la alegerea Președintelui Republicii Moldova.

Astfel, din materialele cauzei s-a constatat că la 29 septembrie 2016 Vitalia Pavlicenco, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către adunarea cetățenilor, a depus la Comisia Electorală Centrală demersul de înregistrare în calitate de candidat la alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016.

Prin hotărârea CEC nr. 349 din 06 octombrie 2016 a fost respinsă cererea de înregistrare a Vitaliei Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Drept temei de respingere, Comisia Electorală Centrală a indicat în hotărârea sa doar la faptul verificării cantității listelor de subscripție și depistarea neîndeplinirii cumulative a condițiilor expres prevăzute în legislația electorală referitor la numărul minim de semnături necesar pentru înregistrarea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, fapt ce denotă că sub aspect calitativ nu au fost examinate, iar obligarea CEC de a o înregistra pe Vitalia Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, fără verificarea sub aspect calitativ a listelor de subscripție ar constitui o imixtiune a instanței de judecată în activitatea CEC.

Conform art. 42 Cod Electoral, semnăturile se colectează numai în susținerea candidatului independent sau pentru inițierea referendumului. În cazul alegerilor locale, semnăturile se colectează numai în circumscripțiile în care candidează candidații independenți.

(2) Au dreptul de a colecta semnături candidații independenți și membrii grupurilor de inițiativă care desemnează și/sau susțin candidații independenți la alegeri, persoanele împuternicite de aceștia, precum și membrii grupului de inițiativă pentru inițierea referendumului.

(3) În listele de colectare a semnăturilor în susținerea candidatului independent, precum și pentru inițierea referendumului, denumite în continuare liste de subscripție, se indică numele și prenumele, anul nașterii, profesia (ocupația), funcția, locul de muncă, domiciliul și apartenența politică a candidatului, precum și numele și prenumele persoanei care colectează semnăturile. Lista de subscripție va conține numai semnături ale susținătorilor care domiciliază într-o singură localitate.

(4) În lista de subscripție, susținătorul candidatului, precum și susținătorul inițierii referendumului completează personal numărul curent, numele și prenumele, anul nașterii, domiciliul, seria și numărul actului de identitate, data la care semnează în listă și își aplică semnătura. În cazul în care susținătorul candidatului nu poate, din motive obiective, să completeze personal datele solicitate, acestea sînt completate de membrul grupului de inițiativă sau de o altă persoană împuternicită să colecteze semnăturile, semnătura în lista de subscripție fiind aplicată nemijlocit de susținător, iar în caz de imposibilitate, de un reprezentant legal al acestuia.

(5) Un alegător poate susține, prin semnătură, un singur candidat în cadrul unui scrutin.

(6) Persoana care colectează semnăturile alegătorilor semnează fiecare foaie din listele de subscripție în prezența conducătorului autorității administrației publice locale pe al cărei teritoriu s-au colectat semnăturile. La sfîrșitul fiecărei foi din listele de subscripție, colectorul face o mențiune, atestînd faptul că semnăturile au fost colectate de el personal și că el confirmă autenticitatea semnatarilor, apoi semnează.

Lista de subscripție se autentifică prin aplicarea, pe fiecare foaie, a ștampilei autorității administrației publice locale respective.

Conform prevederilor codului electoral, pentru a fi înregistrați de CEC, toți candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova depun liste de subscripție, care conțin semnăturile a cel puțin 15000 și nu mai mult de 25000 de alegători din cel puțin jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova.

Colegiul reține că, conform actului de predare –recepționare a documentelor și listelor de subscripție din 29.09.2016, prezentate de Vitalia Pavlicenco, Comisia Electorală Centrală a recepționat spre verificare 642 de liste de subscripție conținând 15440 semnături ale susținătorilor, numeric declarate de candidat, din 30 de unități administrativ-teritoriale de nivelul doi, pentru susținerea Vitaliei Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova. Concomitent, Comisiei i-au fost restituite 15 liste cu solicitarea de a nu fi supuse verificării și 84 formulare de liste necompletate. Deci, din totalul formularelor de liste care i-au fost transmise candidatului, 277 de liste nu au fost restituite Comisiei.

Conform notei informative privind rezultatele verificării listelor de subscripție prezentate de către Vitalia Pavlicenco, doar în 16 unități administrativ-teritoriale de nivelul doi au fost colectate câte cel puțin 600 de semnături, fapt care a generat sistarea procesului de verificare pe motiv că cerințele minime stabilite de lege nu au fost întrunite.

Astfel, Colegiul decelează că instanța de fond just a concluzionat asupra aplicării prevederilor pct. 50 al Regulamentului privind particularitățile de desemnare și înregistrarea candidaților la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, aprobat prin hotărârea CEC nr. 113 din 18 august 2016, care prevede că, în cazul în care în procesul de verificare a listelor de subscripție, ca rezultat al declarării nule și neavenite a listelor de subscripție, se constată că numărul de semnături rămase va fi sub limitele prevăzute de art. 102 Cod Electoral, Comisia dispune încetarea procedurii de verificare a listelor de subscripție și adoptă o hotărâre privind refuzul înregistrării candidatului respectiv.

Comisia Electorală Centrală a constatat că listele de subscripție prezentate de grupul de inițiativă pentru susținerea Vitaliei Pavlicenco la funcția de Președinte al Republicii Moldova nu conțin numărul minim de 600 de semnături necesar pentru fiecare din cele minim 18 unități administrativ-teritoriale de nivelul doi, respectiv nu întrunesc cerințele de validitate în condițiile art. 102 alin. (1), (2) din Codul electoral și pct. 31 lit. b) din Regulamentul privind modul de întocmire, autentificare, prezentare și verificare a listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2682 din 01 octombrie 2014.

În contextul dat, Colegiul notează că instanța de fond corect a constatat divergențe între datele menționate în nota informativă și în hotărârea contestată a CEC, însă aceste erori nu constituie temei de anulare a acesteia, din motiv că însăși reclamanta nu a negat faptul că nu a obținut semnături din cele 18 unități administrativ-teritoriale și nici nu a obiectat asupra acțiunilor/inacțiunilor concurențelor electorale în vederea stabilirii exacte a numărului de semnături din listele de subscripție.

Ca rezultat, Colegiul precizează că hotărîrea nr. 349 din 06 octombrie 2016 a Comisiei Electorale Centrale a fost adoptată cu respectarea cadrului legal aplicabil speței în raport cu circumstanțele pricinii, iar careva încălcări care ar duce la anularea acesteia nu au fost stabilite.

De asemenea, Colegiul apreciază ca fiind justă ipoteza instanței de fond privind respingerea cererii Vitaliei Pavlicenco în partea ce ține de constatarea faptului tolerării de către Comisia Electorală Centrală a obstrucționării procesului de colectare a semnăturilor de către administrația publică locală implicată în procesul electoral și constatarea tratamentului discriminatoriu față de Vitalia Pavlicenco din partea Comisiei Electorale Centrale, în comparație cu alte persoane înscrise la CEC pentru colectarea semnăturilor în vederea participării la alegerile prezidențiale, rezultând din următoarele considerente.

La acest capitol, este de menționat că prima instanță just a stabilit că Vitalia Pavlicenco, la data de 29.09.2016, a depus la Comisia Electorală Centrală nota informativă privind depistarea abuzurilor în perioada de colectare a semnăturilor și întemeiat a conchis că Comisia Electorală Centrală în perioada menționată nici nu avea posibilitatea de a reacționa la presupusele acțiuni de obstrucționare a procesului de colectarea semnăturilor susținătorilor din partea organelor administrației publice locale.

În atare circumstanțe, Colegiul relevă ca fiind corectă poziția instanței de fond în menținerea constatării faptului că xerocopiile SMS de pe telefonul reclamantei, prezentate în cadrul ședinței de judecată, cu indicarea presupuselor acțiuni/inacțiuni obstrucționare ale primarilor din diferite localități, nu pot fi admise ca probe pertinente și concludente, deoarece după cum a stabilit și prima instanță acestea au fost trimise în ultima săptămână de colectare a semnăturilor în susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova - Vitalia Pavlicenco și respectiv nu conțin careva răspunsuri care certifică acțiunile descrise de către reclamantă.

Astfel, instanța de recurs decelează ca fiind corectă ipoteza instanței de fond precum că Anexa la Actul de predare - recepționare din 29.09.2016 și Nota informativă privind abuzurile în perioada de colectare a semnăturilor în sprijinul Vitaliei Pavlicenco, nu au tangență cu legalitatea hotărârii contestate a CEC nr. 349 din 06.10.2016 cu privire la cererea de înregistrare a dnei Vitalia Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Ori, materialul probator atestă că listele de subscripție prezentate din satele din rl Orhei (s. Step Soci), Ștefan Vodă (s. Cârnațeni), Drochia (s. Gribova), Fălești (s. Călugar), Telenești (s. Sărătenii Vechi), Nisporeni (s. Vărzărești), mun. Chișinău (or. Durluști) conțin mai mult de 600 de semnături și respectiv au fost admise de către CEC la etapa verificării listelor de subscripție sub aspect cantitativ.

Concomitent, Colegiul consideră ca relevantă concluzia instanței de fond precum că nu și-au găsit confirmare nici argumentele reclamantei precum că primarii rl Briceni (s. Drepcăuți) și rl Cimișlia (s. Satu Nou și s. Mihailovca) nu au dorit să autentifice listele depuse, ori, Comisiei Electorale Centrale sau predat pentru rl Cimișlia doar o singură listă cu semnăturile a 20 de susținători, iar pentru rl Briceni - 11 liste cu semnăturile a 330 de susținători.

Mai mult ca atât, nici colecătorii semnăturilor și nici membrii grupului de inițiativă nu au contestat acțiunilor/inacțiunilor administrației publice locale, în conformitate cu prevederile Capitolul 12 din Codul electoral.

În acest sens, Colegiul reiterează și prevederile pct. 29 din Regulamentul privind modul de întocmire, autentificare, prezentare și verificare a listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale nr. 2682 din 01 octombrie 2014, care statuează că, refuzul neîntemeiat al conducătorului autorității administrației publice locale de a autentifica listele de subscripție poate fi contestat în instanța de judecată. În perioada electorală, contestarea acțiunilor/inacțiunilor autorității administrației publice locale în procesul de autentificare a listelor de subscripție se asimilează unui litigiu electoral, fiind contestate direct în instanța de judecată, conform prevederilor stabilite de Capitolul 12 din Codul electoral, care se aplică în modul corespunzător. În acest caz, subiecți cu drept de a contesta acțiunile/inacțiunile autorității administrației publice locale în procesul de autentificare a listelor de subscripție sînt colecătorul, membru al grupului de inițiativă a cărui listă conducătorul autorității administrației publice locale refuză să o autentifice, conducătorul grupului de inițiativă, candidatul desemnat și/sau o altă persoană împuternicită în modul corespunzător. Grupul de inițiativă sau candidatul la una din funcțiile electiv specificate la pct. 2 din prezentul regulament este în drept să prezinte organului electoral competent copiile de pe aceste liste de subscripție, cu anexarea copiei de pe cererea de chemare în judecată înregistrată de instanța respectivă. În cazul în care se stabilește că numărul de semnături este insuficient pentru înregistrarea candidatului independent sau pentru inițierea unui referendum, iar numărul semnăturilor din listele de subscripție contestate poate influența decizia organului electoral, organul electoral va amâna adoptarea deciziei până la emiterea unei hotărâri judecătorești irevocabile.

Este de remarcat că, deoarece contestarea acțiunilor autorităților administrației publice locale, conform pct. 29 al Regulamentului privind modul de întocmire, autentificare, prezentare și verificare a listelor de subscripție, se asimilează unui litigiu electoral, respectiv și modalitatea de examinare, inclusiv termenii de judecarea a astfel de contestații sunt aceleași ca și în cazul litigiilor electorale și care diferă de procedura și termenii de judecare a cererilor în procedura contenciosului administrativ.

Deci, argumentul Vitaliei Pavlicenco precum că nu a contestat acțiunile/inacțiunile autorităților administrației publice locale, datorită perioadei de timp îndelungate necesare pentru soluționarea litigiului, este unul neconsistent și se datorează interpretării greșite a legislației în vigoare.

Colegiul menționează că legislația pertinentă, de fapt pe care este bazată și contestația depusă, este suficient de certă și asigură garanțiile necesare pentru colectarea, întocmirea, autentificarea, prezentare, verificarea listelor de subscripție candidaților la funcțiile electiv, precum și obținerea unei hotărâri de înregistrare la ca candidat la funcția pretinsă.

Ca consecință Colegiul relevă că, solicitările Vitaliei Pavlicenco și avocatului acesteia – Filipp Druța privind ridicarea excepției de ilegalitate sunt lipsite de suport legal și au fost înaintate în baza unor interpretări greșite a legislației.

Colegiul reiterează că termenii de judecare a litigiilor electorale, în perioada

electorală, sunt cu mult mai scurte decât termenele obișnuite de judecare a unei acțiuni în contencios administrativ.

Astfel, conform art.65 Cod electoral, contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală, acțiunile și hotărârile consiliilor electorale de circumscripție și ale birourilor secțiilor de votare se examinează în termen de 5 zile și respectiv 3 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. Termenul de contestare a hotărârilor de asemenea este mai scurt.

Mai mult ca atât, pct. 29 al Regulamentului menționat, oferă o garanție suplimentară candidatului electoral prin faptul că, Comisia Electorală Centrală va amâna adoptarea unei decizii până la emiterea unei hotărâri judecătorești irevocabile.

Deci, argumentele recurenților în susținerea ridicării excepției de ilegalitate sunt nefondate, iar încheierea pronunțată în acest sens de către Curtea de Apel Chișinău este una legală și care urmează a fi menținută.

Referitor la pretenția reclamantei privind tratamentul discriminatoriu față de aceasta din partea Comisiei Electorale Centrale, în comparație cu alte persoane înscrise la CEC pentru colectarea semnăturilor în vederea participării la alegerile prezidențiale, Colegiul consideră relevantă ipoteza instanței de fond precum că înregistrarea video și audio a ședinței Comisiei Electorale Centrale din 06.10.2016, prezentată de către Vitalia Pavlicenco drept probă, nu constituie temei de admitere a pretenției date.

Tot aici, este de remarcat că la examinarea cererii de înregistrare a Vitaliei Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către adunarea cetățenilor, de confirmare a reprezentantului cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe (trezorerul), de către instanța de fond nu s-a constatat că Comisia Electorală Centrală ar fi admis careva abateri de la reglementările legale.

În acest context, Colegiul conchide că conform prevederilor art. 118 alin. (1) CPC fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, iar reclamanta nu a dovedit prin probe concludente argumentele sale.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit reiterează că, conform Convenției europene a drepturilor omului, în materia administrării probelor, elementul determinat al examenului efectuat de către instanța europeană este maniera în care probele sînt prezentate în fața judecătorului național (CtEDO, hot. Barbera, Messegue și Jabardo, § 68).

Concomitent, Colegiul reiterează că CtEDO notează în jurisprudența sa că în ceea ce privește dreptul de a candida, respectiv aspectul „pasiv” al drepturilor garantate prin art. 3 din Protocolul nr. 1, este mai prudentă în aprecierea restricțiilor în acest context decât atunci când i se solicită să examineze restricții privind dreptul de vot, respectiv elementul „activ” al drepturilor garantate prin art. 3 din Protocolul nr. 1. Aceasta reamintește că a arătat că dreptul de a candida în cadrul alegerilor legislative poate fi supus unor condiții mai stricte decât dreptul de vot. În această privință, Curtea reamintește că, dacă este adevărat că un stat dispune de o marjă amplă de apreciere pentru a stabili condițiile de eligibilitate *in abstracto*, principiul caracterului efectiv al drepturilor impune ca procedura care permite determinarea eligibilității să fie însoțită de garanții suficiente pentru a evita arbitrariul.

La fel, dispozițiile legale criticate nu conțin prevederi care să aducă atingere principiului egalității, acestea aplicându-se tuturor persoanelor vizate, fără privilegii și fără discriminări. Acestea conțin condiții de eligibilitate, pe care legiuitorul le-a reglementat în scopul stabilirii unor limite pentru prevenirea exercitării abuzive a drepturilor electorale de către un candidat care se bucură de o minimă susținere și credibilitate din partea populației cu drept de vot.

În astfel de circumstanțe, nu pot fi reținute criticile formulate în recurs cu privire la ilegalitatea hotărârii instanței de fond, deoarece sînt nejustificate și se combat prin constatările relatate, mai mult că hotărârea contestată a fost adoptată cu respectarea și aplicarea corectă a legislației procedurale și materiale.

Prin urmare, Colegiul conchide că prima instanță, la adoptarea actului de dispoziție, s-a conformat rigorilor legii, iar decizia adoptată răspunde argumentelor ambelor părți. Or, dezacordul recurente cu hotărârea instanței de fond nu constituie temei de casare a acesteia, în condițiile cînd această a fost adoptată rezultând din circumstanțele pricinii raportate la normele de drept material aplicabile speței date.

Colegiul notează și faptul că în cadrul judecării pricinii, instanța de judecată a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

În consecință, Colegiul reiterează că hotărârea nr. 349 din 06 octombrie 2016 a Comisiei Electorale Centrale a fost adoptată cu respectarea cadrului legal aplicabil speței în raport cu circumstanțele pricinii, iar careva încălcări care ar duce la anularea acesteia nu au fost stabilite.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că hotărârea instanței de fond a fost adoptată conform normelor de drept material și circumstanțelor de fapt, iar argumentele invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Pavlicenco Vitalia și de avocatul Filipp Druța, în interesele Vitaliei Pavlicenco, și de a menține hotărârea și încheierea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 444, art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Pavlicenco Vitalia și de avocatul Filipp Druța, în interesele Vitaliei Pavlicenco.

Se menține hotărârea și încheierea din 14 octombrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptate în pricina civilă la contestația depusă, în procedura contenciosului administrativ, de Vitalia Pavlicenco împotriva Comisiei Electorale Centrale privind constatarea faptului obstrucționării procesului de colectare a semnăturilor de către administrația publică locală implicată în procesul electoral;

constatarea tratamentului discriminatoriu față de Vitalia Pavlicenco, anularea hotărârii nr. 349 din 06.10.2016 a Comisiei Electorale Centrale cu privire la cererea de înregistrare a Vitaliei Pavlicenco în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova și obligarea Comisiei Electorale Centrale să înregistreze reclamanta în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători:

Valentina Clevadî

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală